

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
t.a.v. dr. L.M.N. Kroon, directeur MEVA
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

Utrecht, 31 mei 2024
Kenmerk: CJ/MvdB **24-01**

Betreft: rapport Basisartsen

Geachte mevrouw Kroon,

In de brief aan de Tweede Kamer op 13 juni 2023 over het Capaciteitsplan 2024-2027 wordt verwezen naar de behoefte aan aanvullend onderzoek onder basisartsen, zoals ook door het Capaciteitsorgaan zelf bepleit. Er is behoefte is aan meer inzicht in de dynamiek op de arbeidsmarkt voor basisartsen. Het kabinet heeft het Capaciteitsorgaan verzocht hier onderzoek naar te doen om zo een scherper zicht te kunnen krijgen op de drijfveren en beweegredenen van basisartsen. Ook vraagt het kabinet om richting de toekomst een advies af te geven ten aanzien van de instroom in Geneeskunde dat met minder onzekerheid is omgeven.

Bij dezen doen wij u het rapport *Wat beweegt de basisarts? toekomen*, evenals de bijbehorende bijlagen. Het onderzoek is een vooronderzoek ten behoeve van de raming van basisartsen die eind 2025 zal worden opgeleverd. Op basis van de raming zal dan eind 2025 een advies worden afgegeven over de instroom in Geneeskunde.

Het onderzoek gaat in op het loopbaangedrag van artsen die (nog) geen specialist zijn. Daarin zijn drie grote groepen te onderscheiden: de artsen die niet in opleiding zijn en wel in de praktijk werken (bekend als 'anios'), de artsen die onderzoekswerk doen, en de artsen die in opleiding zijn tot specialist (aios). Het onderzoek laat 5.778 basisartsen aan het woord die vele vragen hebben beantwoord over waar ze werken of hebben gewerkt, wat hun ervaringen en overwegingen zijn en wat hun loopbaankeuze heeft beïnvloed.

De belangrijkste conclusies van het onderzoek zijn:

- Er is in 2023 geen toename waar te nemen van de groep artsen die buiten de zorg werkt en/of in een functie werkt waarvoor de beschermde beroepstitel van arts niet nodig is.
- De behoefte onder artsen om een vervolgopleiding tot specialist te volgen, is groter dan in eerdere peilingen is verondersteld.
- De periode dat basisartsen in de praktijk blijven werken voordat ze in opleiding gaan, is ten opzichte van vorige peilingen gestegen.
- De anios die in de praktijk werken, doen dat om verschillende redenen. De aniosperiode heeft meer functies gekregen dan enkel wachten op een opleidingsplek en wordt nuttig besteed.

- De grootste groep artsen wist al vroeg dat ze zeker specialist wilden worden. Zij bereiden zich doelgericht voor op een aiosplek. Zij zijn inhoudelijk gedreven en hechten veel waarde aan variatie in de werkzaamheden, positieve werksfeer en contact met patiënten. Ook wegen zij de kansen op het verkrijgen van een aiosplek.
- De groep artsen die al langer twijfelt of ze een vervolgopleiding wilden doen, gebruiken de aniosperiode vooral om uit te vinden wat het beste bij hen past en hoe hun leven als arts eruit kan zien. Zij zijn inhoudelijk gedreven, maar houden ook rekening met persoonlijke (regel)ruimte, zoals rond werktijden, tijd voor privéleven en – in iets mindere mate – vrijheid en eigen regie. Om die reden richt hun blik zich ook op mogelijkheden om te blijven werken als basisarts of om te werken in een functie waar je geen arts voor hoeft te zijn.
- Er is ook een groep van artsen die twijfelt over het werkveld of specialisme waarin ze willen werken. Zij gebruiken de aniosperiode vooral om werkende weg een betere keuze te maken voor het meest aantrekkelijke werkveld.
- Een deel van de artsen geeft aan zowel tijdens de opleiding geneeskunde als in de aniosperiode behoefte te hebben (gehad) aan meer (loopbaan)begeleiding en meer inzicht in de diverse loopbaanmogelijkheden.
- Bijna alle artsen in dit onderzoek laten hun loopbaankeuzen niet afhangen van arbeidsvoorwaarden, werkdruk en diensten. De artsen verschillen wel in de mate waarin ze hierover (on)tevreden zijn.
- Aios en anios merken dat zij meer worden ingezet vanwege personeelstekorten. De anios pakt daarbij taken op die anders de aios, de physician assistant of de verpleegkundig specialist doet.
- Vanwege de verschillende verwachtingen en drijfveren van artsen kunnen er tijdens de aniosperiode op vele manieren mismatches ontstaan tussen de behoefte van basisartsen aan persoonlijke fit en de maatschappelijke behoefte en instroomeisen van werkgevers en opleiders.

Het onderzoek is explorierend en verdiepend, zodat bij de komende raming beter rekening is te houden met het toekomstige aanbod aan basisartsen. Op basis van dit onderzoek zijn dan ook nog geen conclusies te trekken over de benodigde hoeveelheid geneeskundestudenten in Nederland. Nader onderzoek naar de ontwikkelingen in de toekomstige vraag naar basisartsen en in het bijzonder de vraag van werkgevers en van opleiders zal hier meer licht op moeten werpen.

Hoogachtend,
namens Algemeen Bestuur Capaciteitsorgaan

Drs. J. den Boon
Voorzitter

Bijlagen:

1. Rapport; Wat beweegt de basisarts?
2. Bijlagen bij het rapport

Alle informatie over het advies is te vinden op <https://capaciteitsorgaan.nl/nieuws/>